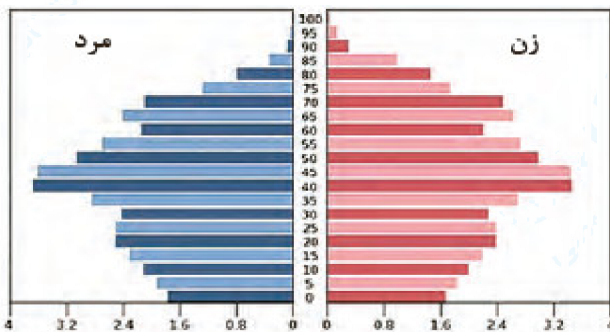

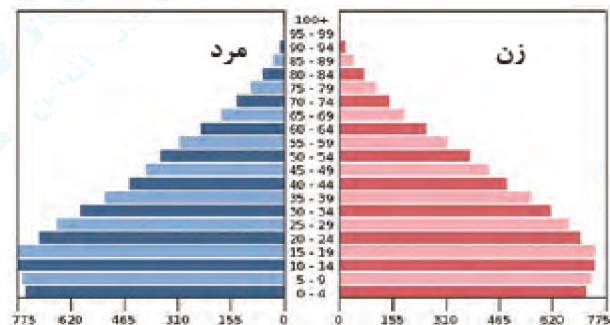
۱- به نظر شما یک هرم سنی مطلوب (جمعیت مناسب برای حال و آینده) چه شکلی دارد؟ به صورت شماتیک، هرم مناسب جمعیت رسم کنید. دلایل خود را از چگونگی رسم هرم سنی ارائه کنید.

« پاسخ »

- ۲- با کمک هرم‌های سنی زیر، به سوالات پاسخ دهید.
 (آ) میزان رشد مولید در کدام کشور بیش‌تر است؟
 (ب) کدام کشور، افراد سالمند بیش‌تری دارد؟ پیامدهای آن چیست؟
 (پ) کدام کشور درصد جمعیت فعال اقتصادی بیش‌تر، و چه مزایا و محدودیت‌هایی پیش‌رو دارد؟
 (ت) قاعده هرم دو کشور را مقایسه کنید.

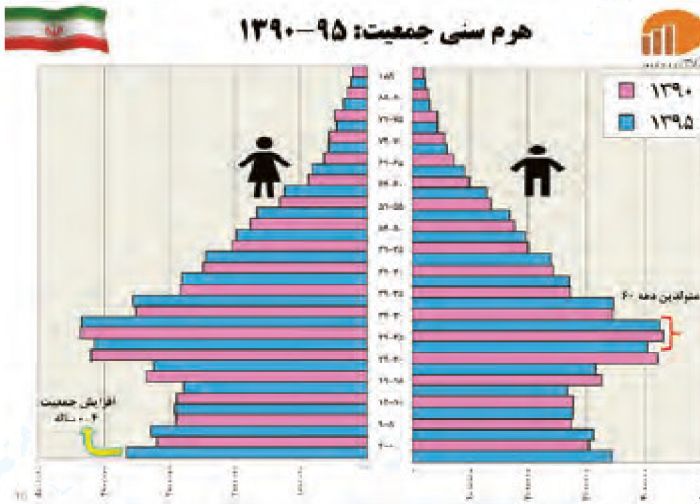
هرم سنی آلمان

هرم سنی اکوادور

« پاسخ »

- (آ) اکوادور
 (ب) آلمان - از نظر نیروی کار دچار مشکل می‌شوند.
 (پ) آلمان - مزایا: موجب توسعه اقتصادی کشور می‌شوند. / محدودیت: جمعیت پیرتر می‌شود.
 (ت) قاعده هرم اکوادور پهن‌تر است و نشان می‌دهد جمعیت جوانی دارد.

- ۳- به هرم سنی ایران در سال ۱۳۹۰ و ۱۳۹۵ توجه کنید.
- (آ) مقایسه‌ای بین هرم سنی ایران در سال‌های ۱۳۹۰ و ۱۳۹۵ انجام دهید و تغییرات آنرا بررسی کنید.
- (ب) گروه‌های سنی ایران در سال ۱۳۹۵ را مورد بررسی قرار دهید.
- (پ) بیش‌ترین جمعیت در کدام گروه سنی مشاهده می‌شود؟ این گروه سنی چه ویژگی‌هایی دارد؟
- (ت) چه مزایا و محدودیت‌هایی را برای کشور ما ایجاد می‌کنند؟

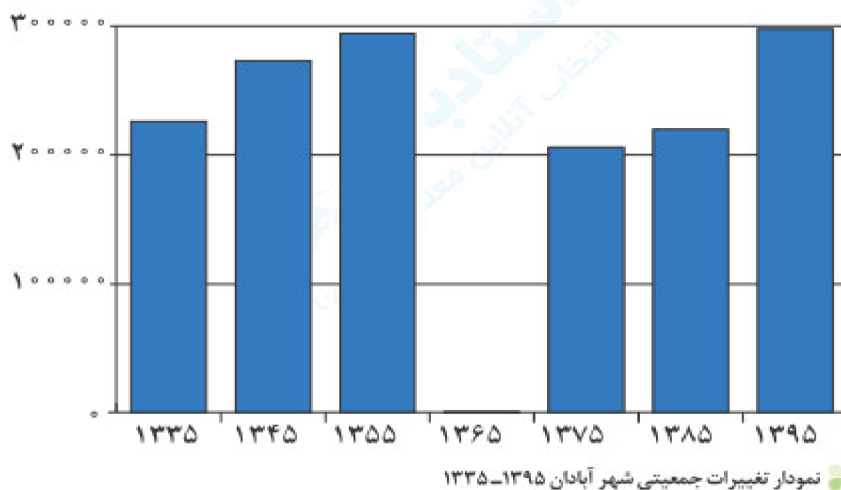
« پاسخ »

- (آ)
- (ب)
- (پ) ۲۵ الی ۲۹ سال - جمعیت جوان و فعال اقتصادی. نیروی جوان و کارآمد و متخصص می‌باشند.
- (ت)

۴- آبادان شهری در استان خوزستان و در جنوب غربی ایران واقع شده است. یکی از بزرگ‌ترین پالایشگاه‌های نفت جهان در این شهر قرار دارد، هم‌چنین یکی از مناطق آزاد بازرگانی کشور محسوب می‌شود. با وقوع جنگ تحمیلی رژیم بعثی عراق علیه ایران این شهر تقریباً خالی از سکنه شد و پس از بازگشت ساکنان بازسازی این شهر آغاز گشت. اطلاعات داده شده از شهر آبادان، تغییرات جمعیتی این شهر را طی چند دهه نشان می‌دهد.

جدول تغییرات جمعیتی شهر آبادان ۱۳۳۵ - ۱۳۹۵

۱۳۳۵	۱۳۴۵	۱۳۵۵	۱۳۶۵	۱۳۷۵	۱۳۸۵	۱۳۹۵
۲۲۶۰۸۳ نفر	۲۷۲۹۶۲	۲۹۴۰۶۸	۶	۲۰۶۰۷۳	۲۱۹۷۷۲	۲۹۸۰۰۰

الف) مهاجرت اجباری و اختیاری مربوط به چه سال‌هایی می‌باشد؟
ب) عوامل انسانی و طبیعی اثرگذار بر این نوع مهاجرت‌ها، کدام است؟

« پاسخ »

الف) ۱۳۱۷ و ۱۳۴۲ و ۱۳۵۹ و ۱۳۹۲
ب) انسانی: پالایشگاه، صادرات نفت، ایجاد منطقه‌ی آزاد اقتصادی / طبیعی: منابع نفت و شرایط مرزی و ...

۵- درباره‌ی ویژگی‌های جمعیت استان خود، بحث و گفت‌وگو کنید. استان شما در مورد مهاجرت، ترکیب سنی و جنسی چه وضعیتی دارد؟

« پاسخ »

پاسخ به عهده‌ی دانش‌آموز

۶- با توجه به نقش و اهمیت اطلاعات و آمار در برنامه‌ریزی‌های اقتصادی و اجتماعی کشورها به عنوان عضو خانواده، جایگاه سرشماری و جمع‌آوری اطلاعات را مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار دهید.

« پاسخ »

سرشماری‌ها برای برنامه‌ریزی فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی و ... مورد استفاده قرار می‌گیرند.

۷- میزان رشد جمعیت استان محل زندگی خود را از کتاب استان‌شناسی یا سایت مرکز آمار (درگاه آمار ملی ایران) بگیرید و آن را با کشور مقایسه کنید. وضعیت استان خود را از این نظر مورد بحث و گفت‌وگو قرار دهید.

« پاسخ »

پاسخ به عهده‌ی دانش‌آموز

۸- با توجه به اطلاعات داده شده جدول زیر را تکمیل کنید.

عوامل طبیعی اثرگذار بر پراکندگی جمعیت	عوامل انسانی اثرگذار بر پراکندگی جمعیت
خاک	حمل و نقل

« پاسخ »

عوامل طبیعی اثرگذار بر پراکندگی جمعیت	عوامل انسانی اثرگذار بر پراکندگی جمعیت
خاک	حمل و نقل
آب و هوا	وجود سرمایه
ناهمواری‌ها	نیروی انسانی
آب	تصمیمات حکومت‌ها

۹- چه عاملی موجب مهاجرت سیستانی‌ها به گرگان شد؟

« پاسخ »

خشک شدن منابع آب منطقه‌ی سیستان که ناشی از بی‌توجهی به بند تاریخی هیرمند بود.

۱۰- در دهه‌ی ۴۰، به چه دلیل روستاییان به شهرهای بزرگ مهاجرت کردند؟

« پاسخ »

به علت نداشتن زمین و مشکلات اقتصادی

۱۱- دلیل فرستادن قبایل کرد توسط شاه عباس به نواحی شمال شرقی چه بود؟

« پاسخ »

برای حفظ مرزهای شمالی

۱۲- آریایی‌ها به چه علت از شمال به جنوب دریای خزر مهاجرت کردند؟

« پاسخ »

به علت سرما و از دست دادن چراگاه‌ها

۱۳- به چه دلیل، مطالعه‌ی مهاجرت در بحث تغییرات جمعیت، مهم است؟

« پاسخ »

به دلیل این‌که اعضای یک خانواده با هم به دنیا نمی‌آیند و با هم از دنیا نمی‌روند (مگر در سوانح)، ولی اغلب، اعضای خانواده با هم مهاجرت می‌کنند و حتی در مواردی، چندین خانواده یا کلیه‌ی ساکنان یک محل یا منطقه به خاطر عامل یا عوامل مشترک جابه‌جا می‌شوند.

۱۴- مهاجر فرست و مهاجرپذیر را تعریف کنید.

« پاسخ »

به کشورهایی که افراد از آن خارج می‌شوند، مهاجرفرست گویند.
به کشوری که افراد به آن وارد می‌شوند، مهاجرپذیر گویند.

۱۵- سه شکل مهاجرت را بیان کنید.

« پاسخ »

- ۱) مهاجرت روستاییان به شهر که باعث جذب نیروی انسانی جوان از روستا به شهر می‌شود. این مهاجرت در اقتصاد کشور با از دست دادن نیروی کار روستا و افزایش جمعیت فعال اقتصادی شهر، خود را نشان می‌دهد.
- ۲) مهاجرت گروهی براساس تصمیمات سیاسی انجام می‌شود.
- ۳) مهاجرت که افراد از یک کشور به کشور دیگر جابه‌جا می‌شوند.

۱۶- از عوامل مهم در تغییرات جمعیت به شمار می‌رود.

« پاسخ »

مهاجرت از عوامل مهم در تغییرات جمعیت به شمار می‌رود.

۱۷- سیاست کنترل جمعیتی چه ویژگی باید داشته باشد؟ چرا؟

« پاسخ »

اساساً نباید سیاست کنترل جمعیت به گونه‌ای باشد که هرم سنی کشور به سمت کهنسالی و سالمندی حرکت کند؛ زیرا این پدیده مانع اصلی بر سر راه توسعه‌ی اقتصادی جامعه خواهد بود.

۱۸- مشکلات سیاست‌های کاهش جمعیت چیست؟

« پاسخ »

برهم خوردن تعادل جمعیتی، کاهش نیروی فعال و تضعیف نیروی دفاعی کشور

۱۹- عوامل افزایش جمعیت در ۸۰ سال اخیر چه بوده است؟

« پاسخ »

گسترش بهداشت و واکسیناسیون - لوله‌کشی و بهبود آب آشامیدنی - رونق صادرات نفت و واردات مواد غذایی

۲۰- نمونه‌های مورد استفاده در برنامه‌ریزی به وسیله‌ی هرم سنی را بیان کنید.

« پاسخ »

۱- تحقیق برنامه‌های تأمین اجتماعی ۲- بهبود وضعیت سالمندان ۳- ارتقای سطح سلامت جامعه ۴- تأمین شغل برای حال و آینده ۵- ایجاد فرصت‌های تحصیلی و تفریحی ۶- امنیت ملی ۷- جلوگیری از پیری جمعیتی از اطلاعات و آمارهای جنسی و سنی جمعیت کمک می‌گیرند.

۲۱- اطلاع از وضعیت و جمعیت هر کشور از موارد قابل توجه برنامه‌ریزان است.

« پاسخ »

اطلاع از وضعیت سن و جنس جمعیت هر کشور از موارد قابل توجه برنامه‌ریزان است.

۲۲- قانون ۷۰ را توضیح دهید.

« پاسخ »

قانون ۷۰ زمان دو برابر جمعیت هر کشور را نشان می‌دهد و اطلاع از میزان رشد جمیع پایه‌ی محاسبه‌ی فرمول دو برابر شدن جمعیت است.
$$\frac{مدت زمان دو برابر شدن جمعیت}{۷۰} = نرخ رشد جمعیت$$

۲۳- به چه دلیل، آینده‌نگری جمعیتی مورد نیاز است؟

« پاسخ »

برای برنامه‌ریزی‌های مختلف اجتماعی، اقتصادی، آموزشی و فرهنگی

۲۴- رشد مطلق جمعیت را بیان کنید.

« پاسخ »

$$\text{رشد مطلق جمعیت} = \frac{\text{میزان مرگ و میر} - \text{میزان موالید}}{\text{کل جمعیت همان سال}} \times 100$$

۲۵- رشد طبیعی جمعیت را بیان کنید.

« پاسخ »

$$\text{رشد طبیعی جمعیت} = \frac{\text{میزان مرگ و میر} - \text{میزان موالید}}{\text{کل جمعیت همان سال}} \times 100$$

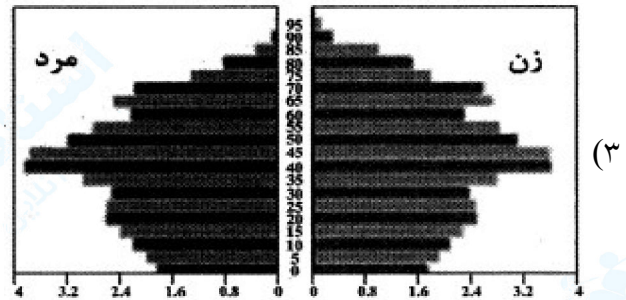
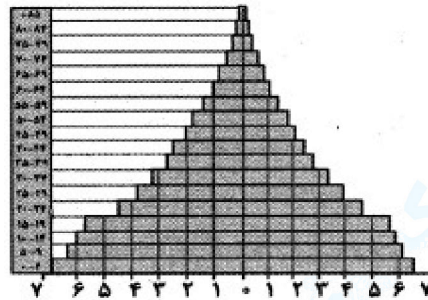
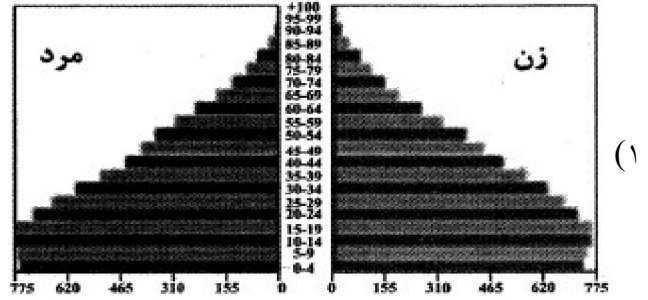
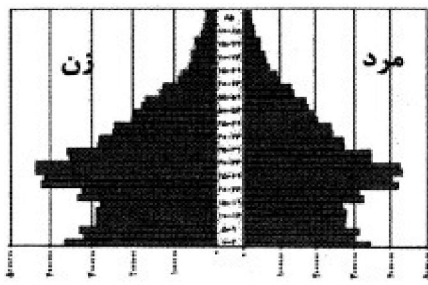
۲۶- کدام گزینه، ویژگی‌های قابل اندازه‌گیری جمعیت را مورد بررسی قرار می‌دهد؟

(۱) رشد مطلق (۲) آمار (۳) رشد طبیعی (۴) بررسی ساختمان آن

« پاسخ »

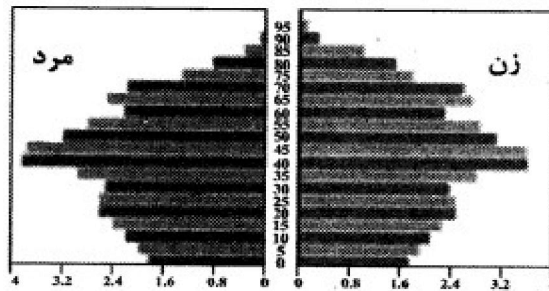
گزینه ۴ پاسخ صحیح است. ساختمان جمعیت، ویژگی‌های قابل اندازه‌گیری جمعیت را مورد بررسی قرار می‌دهد.

۲۷- کدام یک از شکل‌های زیر، هرم سنی کشورهای رو به پیری را به درستی نشان می‌دهد؟

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. هرم سنی آلمان، نشان می‌دهد که جمعیت آن رو به پیری است.

۲۸- به کدام دلیل، شاه‌عباس قبایل کرد را به نواحی شمال‌شرقی ایران فرستاد؟

- (۱) حمله‌های عثمانی‌ها (۲) شورش در آن نواحی (۳) حفظ مرزهای شمالی (۴) گسترش قلمرو صفویان

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. شاه‌عباس برای حفظ مرزهای شمالی ایران، تعدادی از قبایل کرد را که به رزم‌آوری و سلحشوری، مشهور بودند به نواحی شمال‌شرقی کشور فرستاد.

- ۲۹- در هرم سنی ایران در سال ۱۳۹۵، به ترتیب سهم کدام یک از گروه‌های عمده‌ی سنی، ۲۵/۱ و ۴۴/۸ درصد است؟
 (۱) صفر تا ۱۴ سال - ۱۵ تا ۲۹ سال
 (۲) ۱۵ تا ۲۹ سال - صفر تا ۱۴ سال
 (۳) ۶۰ تا ۸۵ سال به بالا - ۱۵ تا ۲۹ سال
 (۴) ۱۵ تا ۲۹ سال - ۳۰ تا ۵۹ سال

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.
 ۱۵ تا ۲۹ سال ← جوانان - ۲۵/۱ درصد
 ۳۰ تا ۵۹ سال ← بزرگسالان - ۴۴/۸ درصد

- ۳۰- کدام گزینه معنای اصطلاح «مهاجر فرست» را به درستی نشان می‌دهد؟

- (۱) کشوری که افراد به آن وارد می‌شوند.
 (۲) کشوری که افراد از آن خارج می‌شوند.
 (۳) مهاجرت افراد زیادی از روستا برای کار در شهر را می‌گویند.
 (۴) مهاجرت گروهی که براساس تصمیمات سیاسی انجام می‌شود.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. به کشوری که افراد از آن خارج می‌شوند، مهاجر فرست می‌گویند.

- ۳۱- چند سال طول می‌کشد تا جمعیت کشور پاکستان با ۱۶۰,۰۰۰,۰۰۰ جمعیت، زاد و ولد ۲,۰۰۰,۰۰۰ و مرگ و میر ۴۰۰,۰۰۰ دو برابر شود؟

- (۱) ۱۶۰ (۲) ۷۰ (۳) ۶۰ (۴) ۹۰

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

$$\text{میزان مرگ و میر - میزان مولید} = \frac{\text{رشد طبیعی جمعیت}}{\text{کل جمعیت همان سال}} \times ۱۰۰$$

$$X = \frac{۲,۰۰۰,۰۰۰ - ۴۰۰,۰۰۰}{۱۶۰,۰۰۰,۰۰۰} \times ۱۰۰ = ۱$$

$$\text{سال } X = \frac{۷۰}{\text{نرخ رشد جمعیت}} = \frac{۷۰}{۱} = ۷۰ \text{ سال}$$

۷۰ سال طول می‌کشد که جمعیت پاکستان دو برابر شود.

- ۳۲- بین سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵ کدام استان‌های ایران کم‌ترین سهم مهاجرپذیری را دارا بوده‌اند؟

- (۱) خوزستان - آذربایجان شرقی
 (۲) ایلام - چهارمحال و بختیاری
 (۳) مازندران - گیلان
 (۴) اصفهان - فارس

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. استان‌های ایلام و چهارمحال و بختیاری، کم‌ترین میزان مهاجرت را طی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵ دارا بوده‌اند.

۳۳- در گذشته نقش مهمی در تصمیم‌گیری‌های برنامه‌ریزان در رابطه با مطالعات جمعیتی داشت ولی اکنون در مطالعات جمعیتی، بررسی از اهمیت خاصی برخوردار است.

- (۱) آمار جمعیت - ساختمان یا ترکیب جمعیت
 (۲) امید به زندگی - وضعیت سنی و جنسی
 (۳) ساختمان یا ترکیب جمعیت - میزان رفاه در کشور
 (۴) وضعیت سنی و جنسی - آمار جمعیت

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در گذشته آمار جمعیت نقش مهمی در تصمیم‌گیری‌های برنامه‌ریزان داشت، اما اکنون در مطالعات جمعیتی، بررسی ساختمان یا ترکیب جمعیت از اهمیت خاصی برخوردار است.

۳۴- در کدام گزینه علت مهاجرت مردم سیستان به گرگان، به درستی بیان شده است؟

- (۱) خشک شدن منابع آب آن منطقه
 (۲) نداشتن زمین و مشکلات اقتصادی
 (۳) حمله‌ی همسایگان و قحطی
 (۴) از دست دادن چراگاه‌ها و گرمای زیاد

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. خشک شدن منابع آب منطقه‌ی سیستان، که ناشی از بی‌توجهی به بند تاریخی هیرمند بود باعث مهاجرت مردم سیستان به سرزمین گرگان شد.

۳۵- کدام گزینه در تعریف «مهاجر فرست» درست است

- (۱) حرکت از شهر به سمت روستا در جهت زندگی بهتر افراد است.
 (۲) کشوری که افراد از آن خارج می‌شوند.
 (۳) کشوری که افراد به آن وارد می‌شوند.
 (۴) حرکت از روستا به شهر در جهت رفاه بهتر افراد است.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. کشوری که افراد از آن خارج می‌شوند، «مهاجرت فرست» نامیده می‌شود.

۳۶- اگر کشور لبنان دارای ۲۰,۰۰۰,۰۰۰ جمعیت و میزان تولد آن ۲۴۰,۰۰۰ نفر و میزان مرگ‌ومیر آن ۴۰,۰۰۰ نفر باشد، میزان رشد طبیعی لبنان چند درصد است؟

- (۱) ۰/۱ (۲) ۱۰۰ (۳) ۱ (۴) ۱۰

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

$$\text{میزان مرگ و میر - میزان موالید} = \frac{\text{میزان موالید}}{\text{کل جمعیت}} \times ۱۰۰ = \text{رشد طبیعی جمعیت}$$

$$X = \frac{۲۴۰,۰۰۰ - ۴۰,۰۰۰}{۲۰,۰۰۰,۰۰۰} \times ۱۰۰$$

$$X = \frac{۲۰۰,۰۰۰}{۲۰,۰۰۰,۰۰۰} \times ۱۰۰ = ۱$$

۳۷- در صورتی که «میانه‌ی باریک» و «رأس پهن» از ویژگی‌های هرم سنی در روستاهای یک کشور باشد، نتایج زیر برداشت می‌شود، به جز:

- (۱) جمعیت فعال نسبت به جمعیت سالخورده کاهش پیدا می‌کند.
- (۲) تعداد مهاجرین روستایی افزایش و مشاغل کاذب در شهرها گسترش می‌یابد.
- (۳) با افزایش تعداد فعالین اقتصادی در شهرها، قدرت خرید شهروندان افزایش می‌یابد.
- (۴) به دلیل کاهش تولید روستائیان، این کشور به واردکننده‌ی مواد غذایی تبدیل می‌شود.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. باریک بودن میانه و پهن بودن رأس هرم سنی جمعیت، به معنای افزایش جمعیت سالمندان نسبت به نیروی جوان و فعال است. وقتی روستائیان به شهرها مهاجرت می‌کنند، شغل خود را از یک کار کشاورزی به شغل غیرکشاورزی تغییر می‌دهند؛ بنابراین تحولی در ساختار اشتغال کشور به وجود می‌آید. چون اغلب مهاجران از روستاها در سنین کار و فعالیت‌اند، بنابراین نیروی کار در روستاها کم می‌شود و جمعیت سالخورده یا درصد زنان در روستاها بیش‌تر می‌شود و به طور کلی، تولید محصولات کشاورزی در روستاها کاهش می‌یابد و کشورها مجبور به وارد کردن مواد غذایی می‌شوند. درآمد مشاغلی که روستائیان در شهرها به دست می‌آورند، ناکافی است؛ زیرا آن‌ها اغلب به دلیل غیرماهر بودن، به مشاغل کاذب مشغول می‌شوند.

۳۸- اگر میزان موالید ایران در سال ۱۳۹۲، ۱۴۰۰۰۰۰ نفر، مرگ‌ومیر آن ۳۴۱۰۰۰ نفر و کل جمعیت ۷۷ میلیون نفر باشد، حدوداً چند سال طول می‌کشد تا جمعیت ایران دو برابر شود؟

- (۱) بیش از ۵۰ سال (۲) ۴۵ سال (۳) ۴۰ سال (۴) ۳۵ سال

« پاسخ »

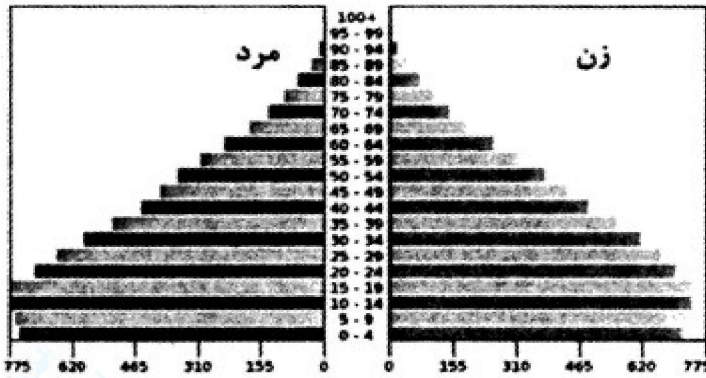
گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

$$\text{رشد طبیعی جمعیت ایران} = \frac{۱۴۰۰۰۰۰ - ۳۴۱۰۰۰}{۷۷۰۰۰۰۰} \times ۱۰۰ \approx ۱/۳۷$$

$$\text{مدت زمان دو برابر شدن جمعیت} = \frac{۷۰}{۱/۳۷} \approx ۵۱$$

از سال ۱۳۹۲، حدوداً ۵۱ سال می‌کشد تا جمعیت ایران دو برابر شود.

۳۹- کدام گزینه، ویژگی‌های هرم جمعیتی مقابل را بیان می‌کند؟

- ۱) قاعده باریک و رأس پهن نیازمند فرصت‌های تفریحی، رفاهی و تحصیلی برای جوانان است.
- ۲) قاعده باریک و رأس پهن نیازمند بهبود وضعیت سالمندان و تحقق برنامه‌های تأمین اجتماعی است.
- ۳) قاعده پهن و رأس باریک نیازمند تأمین شغل برای آینده و فرصت‌های تحصیلی است.
- ۴) قاعده پهن و رأس باریک نیازمند ارتقای سطح سلامت جامعه و تأمین اجتماعی است.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. هرم سنی مشخصی شده با قاعده پهن و رأس باریک خود بیانگر افزایش زاد و ولد و بالا بودن زیرگروه‌های سنی کم نسبت به سالمندان است. بدیهی است مهم‌ترین اقدام این هرم سنی در آینده تأمین شغل و تسهیلات بیشتر در فرصت‌های تحصیلی است.

۴۰- کدام گزینه دربارهٔ جنسی جمعیت کرهٔ زمین دقیق‌تر است و بررسی ویژگی‌های قابل اندازه‌گیری جمعیت، مربوط به کدام مورد است؟

- ۱) در همهٔ زمان‌های دارای تفاوت قابل توجهی بوده است - ساختمان جمعیت
- ۲) در همهٔ زمان‌های دارای تفاوت قابل توجهی بوده است - نسبت سنی جمعیت
- ۳) جز در زمان‌های خاص، تفاوت چندانی ندارد. - ساختمان جمعیت
- ۴) جز در زمان‌های خاص، تفاوت چندانی ندارد - نسبت سنی جمعیت

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ساختمان جمعیت ویژگی‌های قابل اندازه‌گیری جمعیت را مورد بررسی قرار می‌دهد. جمعیت کرهٔ زمین از لحاظ نسبت جنسی جز در زمان‌های خاص، تفاوت چندانی ندارد.

۴۱- در مقایسهٔ «نقشهٔ ناهمواری‌های ایران» با «نقشهٔ تراکم جمعیت ایران در نواحی شهری» کدام نتیجه حاصل نمی‌گردد؟

- ۱) تراکم جمعیت در منطقهٔ کوهستانی آذربایجان بیشتر از کوه‌های شمال خراسان است.
- ۲) پراکندگی جمعیت در زاگرس جنوب شرقی بیشتر از زاگرس غربی است.
- ۳) تراکم جمعیت در سواحل خلیج فارس، کمتر از سواحل دریای عمان است.
- ۴) پراکندگی جمعیت در نیمهٔ شمالی ایران، کمتر از نیمهٔ جنوبی آن است.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. با مقایسهٔ نقشه‌های ناهمواری ایران و تراکم جمعیت ایران در نواحی شهری، مشخص می‌شود که تراکم جمعیت در سواحل خلیج فارس بیشتر از سواحل دریای عمان است.

۴۲- در کدام گزینه میان «جابه‌جایی بین دو واحد جغرافیایی» و علل شکل‌گیری آن هماهنگی بیشتری وجود دارد؟

- (۱) حرکت آریایی‌ها از شمال دریای خزر به جنوب آن به دلیل کشورگشایی
- (۲) حرکت قبایل کرد به شمال شرقی ایران به دلیل جنگ تحمیلی
- (۳) مهاجرت از روستا به شهر به دلیل فقر و بیکاری
- (۴) مهاجرت سیستانی‌ها به سرزمین گرگان به دلیل از دست دادن چراگاه‌ها

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. دلیل اصلی مهاجرت روستائینان از روستا به شهر، پدیده، اجتماعی فقر و بیکاری است.

۴۳- مردم سیستان در زمان خشکسالی به کدام شهر مهاجرت کردند؟

- (۱) بندرعباس
- (۲) کرمان
- (۳) اهواز
- (۴) گرگان

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مردم سیستان به علت خشکسالی در رود هیرمند به شهر گرگان مهاجرت کردند.

۴۴- کشور نیجریه حدود ۱۲۰,۰۰۰,۰۰۰ جمعیت ۲,۰۰۰,۰۰۰ زاد و ولد و ۸۰۰,۰۰۰ مرگ و میر در سال دارد. در چند

سال آینده، جمعیت این کشور دو برابر می‌شود؟

- (۱) ۷۰
- (۲) ۷۰
- (۳) ۳۵
- (۴) ۲۰

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

$$\text{رشد طبیعی جمعیت} = \frac{۲,۰۰۰,۰۰۰ - ۸۰۰,۰۰۰}{۱۲۰} \times ۱۰۰$$

$$= ۱,۲۰۰,۰۰۰ \div ۱۲۰ \times ۱۰۰ = ۱$$

$$\text{مدت زمان دو برابر شدن جمعیت} = \frac{۷۰}{۱} = ۷۰$$

۴۵- در کدام گزینه علت «مهاجرت آریایی‌ها» به سمت جنوب دریای خزر به درستی بیان شده است؟

- (۱) نداشتن زمین - جنگ بین قبایل
- (۲) حمله‌ی همسایگان - خشک شدن منابع آبی
- (۳) کمبود چراگاه - سرمای زیاد
- (۴) مشکلات اقتصادی - سرمای زیاد

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. آریایی‌ها از شمال دریای خزر به علت سرما و از دست دادن چراگاه‌ها، به سمت جنوب دریای خزر مهاجرت کردند.

۴۶- در سال ۲۰۰۰ میلادی جمعیت کشوری ۳۰,۰۰۰,۰۰۰ نفر، اگر میزان مولید آن در همان سال ۹۰۰,۰۰۰ نفر و مرگ و میر آن ۳۰۰,۰۰۰ نفر باشد میزان رشد طبیعی آن کشور چند درصد است؟

- (۱) ۲ (۲) ۲/۷ (۳) ۱/۶ (۴) ۳/۵

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. متخصصان برای دستیابی به میزان افزایش و یا کاهش جمعیت، رشد طبیعی جمعیت را اندازه‌گیری می‌کنند برای اندازه‌گیری رشد طبیعی جمعیت، میزان مولید و مرگ و میر را در یک سال مشخص از هم کم و بر تعداد کل جمعیت تقسیم و سپس آن را به درصد بیان می‌کنند.

$$\text{رشد طبیعی جمعیت} = \frac{\text{کل جمعیت همان سال}}{\text{میزان مرگ و میر - میزان مولید}} \times ۱۰۰$$

$$\text{رشد طبیعی} = \frac{۹۰۰۰۰۰ - ۳۰۰۰۰۰}{۳۰۰۰۰۰۰} \times ۱۰۰$$

$$\text{رشد طبیعی جمعیت} = ۲$$

۴۷- علت مهاجرت سیستانی‌ها به سرزمین گرگان چیست؟

- (۱) سرما و از دست دادن چراگاه‌ها
(۲) وزش بادهای دائمی و خشک
(۳) خشک شدن منابع آب منطقه
(۴) نداشتن زمین و مشکلات اقتصادی

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. برخی از عوامل انسانی و طبیعی در ایران سبب مهاجرت شده‌اند. آریایی‌ها از شمال دریای خزر به علت سرما و از دست دادن چراگاه‌ها، به سمت جنوب دریای خزر (ایران) مهاجرت کردند. خشک شدن منابع آب منطقه‌ی سیستان، که ناشی از بی‌توجهی به بند تاریخی هیرمند بود باعث مهاجرت سیستانی‌ها به سرزمین گرگان شد. پس از اصلاحات ارضی در دهه‌ی ۴۰ تعداد زیادی از روستائیان به علت نداشتن زمین و مشکلات اقتصادی به شهرهای بزرگ مهاجرت کردند.

۴۸- سیاست کنترل جمعیت باید به چه صورتی باشد؟

- (۱) از مهاجرت روستائیان به شهرها جلوگیری کند.
(۲) به گونه‌ای که هرم سنی کشور به سمت سالمندی حرکت نکند.
(۳) براساس تصمیمات سیاسی دولت مهاجرت‌ها صورت گیرد.
(۴) در ابعاد شدید ادامه پیدا کند تا مانعی بر سر راه توسعه‌ی اقتصادی نشود.

« پاسخ »

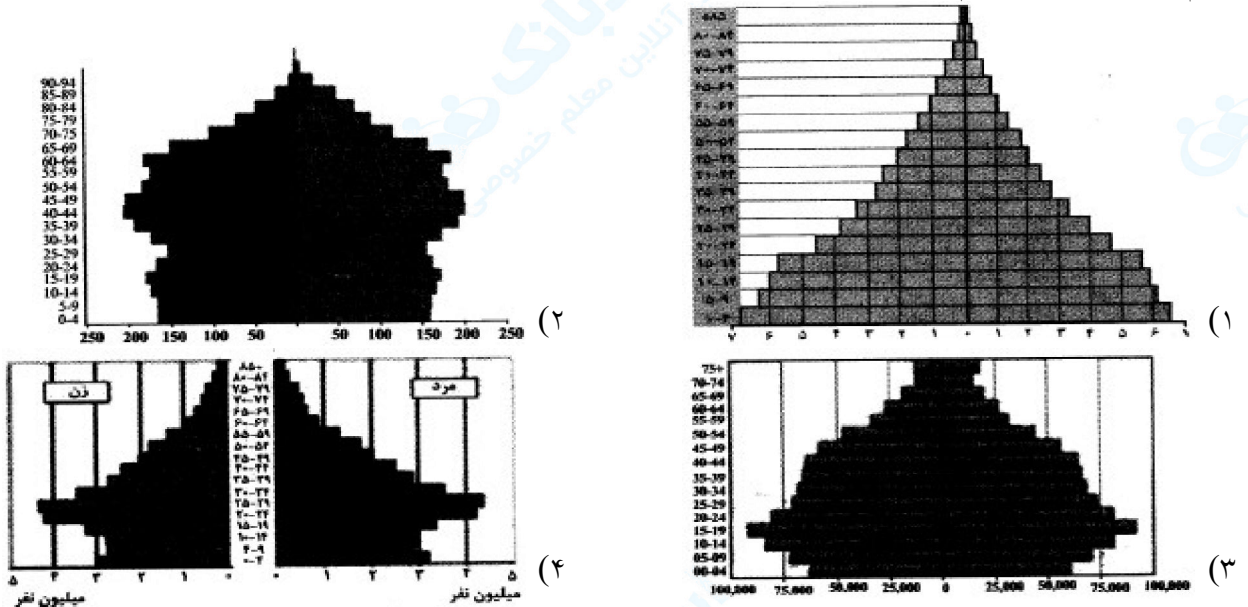
گزینه ۲ پاسخ صحیح است. سیاست‌های کاهش جمعیت، سبب کاهش رشد در سال ۱۳۹۰ (۱/۴ درصد) ایران شد این کاهش در آینده می‌تواند مشکلاتی برای کشورمان ایجاد کند که از جمله آن می‌توان به برهم خوردن تعادل جمعیتی، کاهش نیروی فعال و تضعیف نیروی دفاعی کشور اشاره کرد. اگر سیاست کنترل جمعیت در ابعاد شدید ادامه پیدا کند، جمعیت کشور به تدریج دچار پیری و در نهایت مشکلات دیگری دربرخواهد داشت اساساً نباید سیاست کنترل جمعیت به گونه‌ای باشد که هرم سنی کشور به سمت سالمندی و کهنسالی حرکت کند.

۴۹- برای محاسبه‌ی رشد مطلق، اضافه یا کم کردن کدام مورد به میزان مولید و مرگ و میر ضرورت دارد؟
 (۱) میزان مهاجرت (۲) میزان نیروی فعال (۳) سن سالمندی (۴) تعداد خانوارها

« پاسخ »

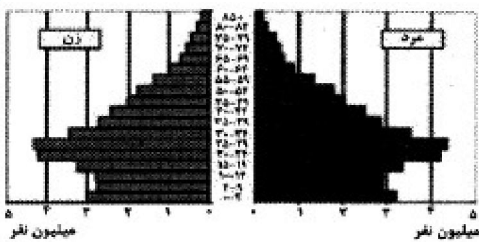
گزینه ۱ پاسخ صحیح است. میزان رشد طبیعی جمعیت در جهان یکسان نیست. برخی از کشورهای جهان رشد بیش از ۳/۵ درصد و برخی رشد منفی دارند البته نکته‌ی مهم در رشد جمعیت، این است که نه تنها عامل طبیعی زاد و ولد در آن نقش دارد بلکه مهاجرت از عوامل تأثیرگذار بر رشد جمعیت کشورها به شمار می‌رود مولید و مرگ و میر، رشد طبیعی جمعیت را نشان می‌دهد که اگر مهاجرت را به آن اضافه یا از آن کم کنیم، رشد مطلق جمعیت را به دست خواهیم آورد.

۵۰- کدام گزینه مربوط به هرم سنی کشور ایران، در سال ۱۳۹۰ است؟

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.

- ۵۱- میان کدام دو استان کشور ایران از سال ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۰ هم مهاجرپذیری و هم مهاجرفرستی وجود داشته است؟
 (۱) آذربایجان غربی - آذربایجان شرقی
 (۲) خراسان رضوی - تهران
 (۳) خراسان رضوی - خراسان جنوبی
 (۴) اصفهان - تهران

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.
 از خراسان رضوی به تهران ← مهاجرفرستی و مهاجرپذیری
 از تهران به خراسان رضوی ← مهاجرفرستی و مهاجرپذیری

- ۵۲- کدام مهاجرت‌های زیر در ایران از نوع «طبیعی» هستند؟

- (الف) آریایی‌ها از شمال دریای خزر به سمت جنوب دریای خزر حرکت کردند.
 (ب) شاه عباس برای حفظ مرزهای شمالی، عده‌ای را به مرزهای شمال شرقی فرستاد.
 (ج) مردم سیستان به سمت سرزمین گرگان حرکت کردند.
 (د) پس از اصلاحات ارضی در دهی ۴۰ مردم از روستاها به سمت شهرهای بزرگ حرکت کردند.
- (۱) ب - ج (۲) الف - ب (۳) ب - د (۴) الف - ج

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. آریایی‌ها به علت سرما و از دست دادن چراگاه از شمال دریای خزر به سمت جنوب دریای خزر حرکت کردند. ← طبیعی
 مردم سیستان به دلیل خشک شدن منابع آب به سمت سرزمین گرگان حرکت کردند. ← طبیعی

- ۵۳- کدام عامل تهدیدی برای پیر شدن جمعیت در ایران به‌شمار می‌آید و دلیل اهمیت مطالعه مهاجرت در بحث «تغییرات جمعیتی» چیست؟

- (۱) ادامه یافتن سیاست کنترل جمعیت در ابعاد شدید - گروهی بودن مهاجرت
 (۲) ادامه یافتن سیاست کنترل جمعیت در ابعاد شدید - تأثیرات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مهاجرت بر منطقه مهاجرپذیر و مهاجرفرست.
 (۳) افزایش میزان مرگ و میر در سال‌های اخیر - گروهی بودن مهاجرت
 (۴) افزایش میزان مرگ و میر در سال‌های اخیر - تأثیرات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مهاجرت بر منطقه مهاجرپذیر و مهاجرفرست

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. اگر سیاست کنترل جمعیت در ابعاد شدید ادامه پیدا کند، جمعیت کشور به تدریج دچار پیری می‌شود و در نهایت مشکلات دیگری دربرخواهد داشت. نکته قابل توجه در مهاجرت این است که اعضای یک خانواده با هم به دنیا نمی‌آیند و با هم از دنیا نمی‌روند (مگر در سوانح)، ولی اغلب، اعضای خانوارها با هم مهاجرت می‌کنند و حتی در مواردی چندین خانواده یا کلیه ساکنان یک محل یا منطقه به خاطر عامل یا عوامل مشترک، جابه‌جا می‌شوند. به همین خاطر، مطالعه مهاجرت در بحث تغییرات جمعیتی مهم است.

۵۴- با اطلاعات زیر کدام یک از شاخص‌های جمعیت را می‌توان اندازه گرفت و مقدار آن چند درصد است؟

میزان مرگ و میر: ۳۴۰/۰۰۰

میزان موالید: ۱/۴۰۰/۰۰۰

کل جمعیت: ۷۰/۰۰۰/۰۰۰

(۱) رشد مطلق - ۱/۱ (۲) رشد طبیعی ۱/۱ (۳) رشد طبیعی - ۱/۵ (۴) رشد مطلق ۱/۵

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. با اطلاعات داده شده می‌توان «رشد طبیعی جمعیت» را اندازه گرفت.

$$\text{رشد طبیعی جمعیت} = \frac{\text{میزان مرگ و میر} - \text{میزان موالید}}{\text{کل جمعیت همان سال}} \times ۱۰۰$$

$$\text{رشد طبیعی جمعیت} = \frac{۱/۴۰۰/۰۰۰ - ۳۴۰/۰۰۰}{۷۰/۰۰۰/۰۰۰} \times ۱۰۰ = ۱/۵$$

۵۵- کدام گزینه در ارتباط با «پراکندگی جمعیت» در نواحی مختلف کشورمان درست است؟

(۱) جلگه‌ها پر جمعیت‌تر از نواحی مرتفع و کم جمعیت‌تر از پایکوه‌ها

(۲) دشت‌ها پر جمعیت‌تر از جلگه‌ها و کم جمعیت‌تر از پایکوه‌ها

(۳) پایکوه‌ها کم جمعیت‌تر از نواحی مرتفع و پر جمعیت‌تر از جلگه‌ها

(۴) نواحی مرتفع کم جمعیت‌تر از جلگه‌ها و پر جمعیت‌تر از دشت‌ها

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. پایکوه‌ها پر جمعیت‌ترین نقاط کشورمان هستند.